

Leerplan Opvoeding en begeleiding: overwegingen in functie van concretisering lessentabel en opdrachtenverdeling

1 Suggesties vanuit leerplan en lessentabel

1.1 Leerplan

Opbouw leerplan	Suggesties
Kwaliteitsvol handelen	Opnemen binnen uren Pedagogisch handelen
Psychologie	
Pedagogie	
Pedagogisch handelen	Met in begrip van de doelen uit de rubriek kwaliteitsvol handelen.
Maatschappelijke context van het werkveld	
Onderzoekscompetentie	
Stage	Advies blokstages

1.2 Lessentabel

Administratieve vakbenamingen:

- AV Filosofie
- AV Gedragwetenschappen
- TV/PV Opvoedkunde
- AV Pedagogie
- AV Psychologie
- TV/PV Verzorging

2 Overwegingen

Het concretiseren van de lessentabel en bijhorende opdrachtenverdeling is afhankelijk van het samenspel tussen volgende elementen:

- pedagogische en pedagogisch-didactische keuzes die je als directeur of schoolteam maakt;
- situering van Opvoeding en begeleiding binnen het aanbod op de school;
- het beschikbare lerarenkorps: zowel qua discipline (bekwaamheidsbewijzen) als qua expertise.

Onderstaande overwegingen worden geformuleerd vanuit het perspectief van beleidskeuzes. De pedagogisch begeleiders duiden in het leerpad (verdiepingssessie) de relatie tussen keuzes m.b.t. organisatie en leerplanrealisatie.

We zetten een aantal pedagogische en pedagogisch-didactische keuzes op een rijtje.

2.1 Gemeenschappelijk funderend leerplan (GFL): keuzes van de school en mogelijke samenhang of samenwerking met het leerplan Opvoeding en begeleiding

Vanuit het studierichtingsprofiel is er een inhoudelijke samenhang tussen het GFL en het leerplan Opvoeding en begeleiding. Die samenhang staat mogelijke keuzes van de school in relatie tot het omgaan met het GFL niet in de weg. De inhoudelijke samenhang kan bepaalde keuzes faciliteren zoals de keuze voor bepaalde projecten of de koppeling van bepaalde doelen aan het leerplan van het specifiek gedeelte. Het kan ook een opportuniteit zijn om het leerplan Mens & samenleving toe te wijzen aan een leraar van het specifiek gedeelte. Dat kan eveneens mogelijkheden bieden tot kleuring, verdieping of verbreding vanuit het studierichtingsprofiel (zie 2.2).

Zo zijn er 2 doelen uit het GFL letterlijk opgenomen in het leerplan. De formulering is wel gekleurd vanuit het studierichtingsprofiel. Het betreft LPD 1 (LPD 33+ in III-OpBe-da) en LPD 8 (LPD 34+ in III-OpBe-da).

Vanuit de leerplandoelen kan je, wanneer daarvoor tijd wordt voorzien, bij de uitwerking streven naar een integratie van doelen uit het GFL. Het betreft:

- LPD 3 en 4 (identiteit - GFL) kunnen worden geïntegreerd bij het werken rond ontwikkelingspsychologie (LPD 14) of maatschappelijke thema's (LPD 34+);
- LPD 5 (GFL) kan worden geïntegreerd vanuit het werken rond LPD 21 (pedagogische aanpak);
- LPD 6 (GFL) kan worden gerealiseerd vanuit LPD 5 (opbouwend omgaan) en LPD 6 (samenwerken in team) in het Leerplan Opvoeding en begeleiding;
- LPD 15 (GFL): het ontwikkelen van gezondheidsvaardigheden m.b.t. het mentale welzijn is opgenomen in het leerplan Opvoeding en begeleiding (LPD 12+). Werken rond LPD 8 (hygiëne), LPD 9 (veilig handelen), LPD 10 (ergonomie), LPD 16 (determinanten gezondheidsgedrag en gezondheidsbevordering) biedt mogelijkheden om het doel zoals geformuleerd in LPD 15 te realiseren;
- LPD 19 kan worden opgenomen vanuit een focus op het beroepsgericht gedeelte (deontologie, stage) ...

2.2 Welke keuzes maak je voor het complementair gedeelte?

- Gebruik je deze uren om het urenpakket specifieke vorming te verruimen?
- Kies je voor het aanbieden van een vak dat relevant is het vanuit het studierichtingsprofiel (vorm van verdieping)? Bijvoorbeeld:
  - Artistieke vorming - afhankelijk van keuze GFL: verdiepend ingevuld in functie studierichtingsprofiel (expressie);
  - Mens & samenleving - afhankelijk van keuze GFL. Het complementaire vak Mens & samenleving kan ruimte bieden om een aantal eerder maatschappelijke doelen uit het leerplan Opvoeding en begeleiding te verbreden (bredere maatschappelijke context);
  - Nederlands in functie van communicatie en pedagogisch handelen (bv. taalstimulering);
  - ...

- Wil je andere keuzes maken? Bv. ICT (GFL), Artistieke vorming vanuit het perspectief van algemene vorming, natuurwetenschappen vanuit het perspectief van algemene vorming of verder studeren?

2.3 Overwegingen i.v.m. werkplekieren en stage vanuit het oogpunt van schoolorganisatie

2.3.1 Pedagogisch overwegingen m.b.t. stage en werkplekieren

Hoe verhoudt de visie van de school op stage in de studierichting Opvoeding en begeleiding zich tot de schoolvisie op werkplekieren binnen de verschillende studierichtingen?

2.3.2 Pedagogische overwegingen m.b.t. de organisatie van stage

- Plaats in het curriculum
In de scenario's gaan we uit van een evenwichtige spreiding in de graad. Kies je daarvoor of maken volgende factoren het mogelijk dat leerlingen bv. meer stage lopen in het zesde jaar?
  - de lokale context (voldoende stageplaatsen na de volledige uitrol van de modernisering);
  - de afstemming met de stageplanning over verschillende studierichtingen heen;
  - de koppeling met de lesroosters van leraren, bv. maakt de opdracht van de stagebegeleider het mogelijk om het bepaalde aantal leerlingen kwaliteitsvol te begeleiden binnen de voorziene stageweken?
- Relatie tot andere vormen van werkplekieren
Wil je binnen de schoolcomponent inzetten op praktijklessen op verplaatsing of op vormen van werkplekieren zoals praktijklessen of verplaatsing, extramuros ...?
- Stagebegeleiding
  - Welke leraren begeleiden de leerlingen op stage? Kies je voor gecombineerde opdrachten (lesopdracht/stage) of niet?
  - Opdracht van de stageopdracht: welke noemer hanteer je? Aantal leerlingen per stagebegeleider in relatie tot de opdracht? Koppel je stagebegeleiders aan stageplaatsen of enkel aan leerlingen (verplaatsingen? Vast ankerpunt per stageplaats? ...)?
- Stagecoördinatie
Krijgt iemand de verantwoordelijkheid (in opdracht) voor de coördinatie en welke taken wijs je een eventuele coördinator toe, bv. het zoeken van stageplaatsen en instaan voor de contacten met de stageplaatsen en planning, de administratieve opvolging, wijzigingen aan het regelgevend kader opvolgen, afwezigheden van leerlingen op stage opvolgen en een eventuele planning van inhaalstages, medisch onderzoek regelen en opvolgen.
- Kan en wil je stage-overleg structureel inplannen in de lesroosters van leraren/stagebegeleiders?
- Werk je een samenwerking met stageplaatsen (werkveld) uit vanuit een visie op kwaliteitszorg en wie staat daarvoor in (contacten, aanspreekpunt bij problemen, systematische bevraging, afstemming (ped-didactisch), evaluatie van stagewerking ...)?

2.3.3 Overwegingen op pedagogisch-didactisch vlak

- Vanuit overleg met de sector en vanuit pedagogisch-didactische overwegingen adviseren we de keuze voor blokstages. Wanneer leerlingen een langere periode op een stageplaats vertoeven,

bevordert dat het leren van de leerling. Stageplaatsen investeren liever in langere stageperiodes dan in vormen van altemnerend leren.

- Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van het lerarenteam m.b.t. de afstemming tussen de schoolcomponent en de stagecomponent? Beschouw je dat als een verantwoordelijkheid van de individuele leraren/stagebegeleiders, wordt het gefaciliteerd door structureel overleg of wordt het aangestuurd en begeleid door een (stage)coördinator?
- Wat zijn de verwachtingen ten aanzien van de stagebegeleider? Wat verwacht je m.b.t. voorbereiding, opvolging (min. aantal bezoeken per periode), evaluatie, afstemming met werkplek, administratie, begeleiding tijdens vakantieperiodes of op woensdagnamiddagen?
- Het begeleiden van stage in de socialprofit is bijzonder. Leerlingen werken met kinderen. Ruimte en tijd voor coaching door de stagebegeleider en afstemming met de mentor en de stageplaats bevorderen kwaliteitsvol leren op school en tijdens stage. Hoe ga je om met de verhouding tussen het aantal leerlingen per stagebegeleider in relatie tot andere studierichtingen waarin werkplekleren of stage wordt georganiseerd?
- Wat is de visie op evaluatie van stage in verhouding tot het globaal evaluatiebeleid? Hoe verhoudt de visie op stage in een D/A-richting zich t.a.v. stage in een richting in de A-finaliteit? Kan er anders over stage worden gerapporteerd dan over de andere vakken in de studierichting?

2.3.4 Samenwerking met stageplaatsen (werkveld)

- Ben je bereid om de planning over scholen heen af te stemmen in functie van een optimale spreiding naar stageplaatsen toe?
- Investeer je in een inhoudelijke afstemming tussen stage en school en wie staat daarvoor in?
- Wat verwacht je als school van de stageplaats en wie bespreekt die verwachtingen?
- Wat verwacht de stageplaats van de leerling en wie bespreekt die verwachtingen?
- Wordt de aanpak op de werkplek meegenomen naar lespraktijk (inhoudelijke afstemming)?
- Wie wordt gecontacteerd bij problemen (op school, op de stageplek)?

2.4 Keuze voor het werken met pedagogisch-didactische werkvormen binnen het studierichtingsgedeelte?

Je bent als school(team) vrij om ook in het kader van het nieuwe leerplan te kiezen voor werkvormen die integratie of inoefenen van vaardigheden faciliteren zoals seminarie, geïntegreerd werken, project- of themawerking over rubrieken of vakken heen.

In de situatie vóór de modernisering wordt er binnen studierichtingen in het studiegebied gekozen voor vormen van geïntegreerd of vakoverschrijdend werken zoals integrale opdrachten in STW, seminarie in Gezondheid- en welzijnswetenschappen, projectwerking ...

2.4.1 Integratie

Op stage wordt er van leerlingen verwacht dat ze het geleerde m.b.t. de verschillende leerplanonderdelen functioneel inzetten bij het pedagogisch handelen bij kinderen. Om leerlingen daarin te ondersteunen kan het zinvol zijn om in je organisatiemodel (zie scenario's)

- structureel ruimte in te bouwen om te werken rond de integratie van verschillende leerinhouden en vaardigheden (bv. leerinhouden m.b.t. psychologie of pedagogie in relatie tot pedagogisch handelen of de onderzoekscompetentie) en/of
- ervoor te kiezen om de doelen m.b.t. pedagogisch handelen en kwaliteitsvol handelen te verdelen en te koppelen aan de rubrieken pedagogie en psychologie. Zo kies je binnen je binnen je organisatiemodel voor een integratie van eerder praktisch gerichte doelen en theoretische doelen.

Mogelijke thema's/projecten waarbij men inzet op integratie tussen doelen: ouderwerking, stimuleren van ontwikkeling, taalontwikkeling en (voor)lezen, werken rond sociaal gedrag en sociale vaardigheden bij kinderen, diversiteit, spel, inclusie ...

Bemerkingen

- Wanneer er op school niet wordt gekozen voor het structureel inbouwen van integratiemomenten, is het belangrijk dat leraren zelf de relevante samenhang benoemen en leerlingen bv. aan de hand casussen de samenhang laten ervaren.
- Uiteraard kan het lerarenteam ervoor kiezen om de leerplandoelen ook binnen of over de inhoudelijke onderdelen heen thematisch of projectmatig uit te werken.

2.4.2 Workshops of thema's

Binnen seminarie, project, thematisch werken of een cluster/rubriek kan het zinvol zijn om in te zetten op workshops waarbij leerlingen kansen krijgen om specifieke leerinhouden of vaardigheden te verwerven of in te oefenen. Bv.

- Workshops waarbij wordt ingezet op de herhaling of verdieping van vaardigheden uit de 2de graad, bv. met betrekking tot ADL, communicatie, bereiden van baby en peutervoeding ... Dat biedt kansen om te differentiëren in functie van zij-instromers.
- Workshops expressie: binnen integrale opdrachten STW en binnen het leerplan Jeugd- en gehandicaptenzorg is er een component expressie (situatie vóór de modernisering so). In het leerplan Opvoeding en begeleiding zijn geen expliciete expressiedoelen opgenomen. In dat leerplan worden expressieve/creatieve vaardigheden en een creatieve houding beschouwd als een onderdeel van het pedagogisch handelen, bv. LPD 25. Dat vraagt van leerlingen en leraren, naast kennis van de basiscompetenties, ontwikkelingspsychologie en (ped)agogisch handelen, onderliggende vaardigheden m.b.t. expressie. Het inrichten van workshops rond expressie zijn een mogelijkheid. Ook de keuze voor een verdieping van (het vak) artistieke vorming (complementair gedeelte, zie punt 2.2) kan hier faciliteren.
- Workshops rond EHBO en verzorgend handelen (zie 2.6.3)
- Workshop rond deontologie en ethiek, bv in samenwerking met de leraar godsdienst;
- ...

Je kan werken met workshops zowel integreren binnen de bestaande inhoudelijke rubrieken als binnen de uren die je voorziet voor thematisch of geïntegreerd werken.

2.5 Keuze van een concretisering van de lessentabel vanuit leerlingen- of lerarenperspectief

Vanuit het samenspel met de overwegingen vanuit punt 3 kan je ervoor kiezen om:

- bepaalde inhoudelijke onderdelen (anders) te clusteren binnen 1 leerjaar of graad;
- de inhoudelijke onderdelen verder op te splitsen, bv. in functie van opdrachtverdeling. Vraag ter overweging: Betekent een opdeling van een inhoudelijk onderdeel in functie van de opdracht van leraren ook een opdeling in 'vakken' of 'clusters' vanuit het perspectief van de leerling?

Voorbeelden

- Je kan ervoor kiezen om de rubriek maatschappelijke context van het werkveld enkel te koppelen aan het zesde jaar (3.1 basistabel). Je zou de rubriek ook kunnen koppelen aan projectwerking of geïntegreerd werken (scenario 3).

- Je kan ervoor te kiezen om de doelen m.b.t. pedagogisch handelen en kwaliteitsvol handelen te verdelen en te koppelen aan de rubrieken pedagogie en psychologie (scenario 2). Zo kan je bv. LPD 1, 3, 5, 6, 12+, 13, 22 koppelen aan psychologie en LPD 23 - 31 koppelen aan pedagogie. Beide leraren zouden vanuit een focus op psychologie of pedagogie kunnen instaan voor LPD 24 en 25. Ook een andere verdeling is uiteraard mogelijk.
- Je kan ervoor kiezen om binnen een rubriek een aantal doelen te clusteren. De doelen m.b.t. ‘verzorgende taken en activiteiten van het dagelijks’ (zorg/ADL) maken deel uit van de rubriek pedagogisch handelen omdat het in deze studierichting belangrijk is dat doelen worden uitgewerkt binnen een pedagogische context. Bovendien hoeven de zorgaken niet worden aangeleerd door een verpleegkundige. Wanneer je ervoor kiest om een verpleegkundige deel uit te laten maken van het lerarenteam Opvoeding en begeleiding zou je ervoor kunnen opteren om
  - bv. in het vijfde jaar LPD 26 (zorgtaken), 27 (EHBO en levensreddend handelen), 28 (activiteiten van het dagelijks leven: rust-, bewegings- en eetmomenten) in samenhang met een aantal basiscompetenties te clusteren tot een component ‘Activiteiten van het dagelijks leven’ of ‘zorg en gezondheid’. Ook LPD 16 (gezondheidsgedrag) zou eventueel binnen de component kunnen worden meegenomen (scenario 1).
  - werken m.b.t. de bovenstaande doelen te koppelen aan ‘seminarie’ of ‘geïntegreerd werken’, ‘workshops’ waarbij een verpleegkundige instaat voor een deel van dit onderdeel (scenario 3).

Je zou er ook voor kunnen kiezen om de doelen m.b.t. het omgaan met ouders en externen te clusteren en bv. te behandelen via projectwerking of seminarie (punt 2.4)

- Wanneer twee leraren instaan voor een onderdeel/rubriek, bv. pedagogisch handelen en zorg/ADL, staan zij dan samen in voor dit onderdeel in functie van evaluatie en rapportering of maak je de keuze voor aparte onderdelen op het rapport, bv. pedagogisch handelen en zorg/ADL? In beide gevallen dienen de leraren onderling af te spreken hoe ze de doelen onder elkaar verdelen.

Bemerking: welke clusters of indelingen er ook worden gemaakt, leraren zullen leerlingen de inhoudelijke samenhang tussen de verschillende onderdelen in het leerplan en hun doelen duidelijk moeten maken.

2.6 Situering Opvoeding en begeleiding binnen het aanbod op de school en mogelijke implicaties voor leerplanrealisatie en opdrachtenverdeling

2.6.1 Samenhang met de derde graad Welzijnswetenschappen (DG)

Er is een grote verwantschap tussen de doelen ontwikkelingspsychologie en Sociaal gedrag uit het vak Toegepaste sociale en gedragswetenschappen en de doelen ontwikkelingspsychologie en sociaal gedrag in de leerplannen Opvoeding en begeleiding, Gezondheidszorg, Wellness en schoonheid, Defensie en veiligheid en Sport.

De verwantschap geldt ook voor de doelen rond (ortho)pedagogie tussen de leerplannen Toegepaste sociale en gedragswetenschappen en het leerplan Opvoeding en begeleiding.

De doelen m.b.t. ethiek, deontologie en wetgeving tonen verwantschap met de doelen Recht in het leerplan Welzijnswetenschappen en het doel m.b.t. ethische stromingen in het vak Toegepaste filosofie.

In Toegepaste sociale en gedragswetenschappen zijn er bijkomende doelen m.b.t. psychologie en sociale wetenschappen. In de leerplannen van de D/A-finaliteit worden de doelen meer geconcretiseerd vanuit de invloed van de beroepskwalificaties (BK) en worden er bijkomende BK-doelen opgenomen.

Wanneer je bovenstaande studierichtingen in je aanbod hebt, kan je overwegen om de leraren in meerdere van die studierichtingen in te zetten (punt 3).

2.6.2 *Samenhang met Gezondheidszorg, Wellness en schoonheid, Defensie en veiligheid en Sportbegeleiding (D/A)*

- Doelen ontwikkelingspsychologie en gedrag (toegepaste psychologie)

Er is inhoudelijke gelijkgerichtheid tussen de doelen ontwikkelingspsychologie en gedrag (gezondheids- en sociaal gedrag) in de verschillende leerplannen. Omwille van de relatie met de beroepskwalificaties zijn de doelen gecontextualiseerd en geconcretiseerd in de verschillende leerplannen en soms zelfs verbreed vanuit de koppeling met de BK's.

Bemerkingen:

- Het is niet evident om de leerlingen uit de verschillende studierichtingen voor dit onderdeel samen te zetten. Indien je hiervoor toch opteert, is het belangrijk na te gaan dat de betrokken leerplandoelen in de breedste zin (cf. de verschillende leerplannen) worden benaderd of dat er wordt gedifferentieerd in functie van de studierichting.
  - Wanneer je deze studierichtingen in je aanbod hebt kan je overwegen om de leraren in meerdere van die studierichtingen in te zetten.
  - In functie van de instroom van leerlingen uit de D-finaliteit in de derde graad D/A is het zinvol om te weten dat de leerlingen uit de D-finaliteit (Maatschappij en welzijn) vanuit het specifiek gedeelte met die leerinhouden en doelen vertrouwd zijn m.u.v. gezondheidsgedrag.
- Doelen ethiek en deontologie: samenwerking met het vak godsdienst is aanbevolen.

2.6.3 *Samenhang met Gezondheidszorg en Basiszorg en ondersteuning (A) en specialisatiejaar Kinderzorg (oude structuur).*

Doel EHBO en levensreddend handelen (LPD 24) (attest levensreddend handelen)

Aan het einde van de derde graad kan je in functie van het werken in de kinderopvang leerlingen een attest uitreiken dat bevestigt dat leerlingen lessen m.b.t. levensreddend handelen bij baby's en peuters kregen cf. de voorwaarden van Levensreddend handelen. Je houdt daarbij rekening met de richtlijnen en voorwaarden van Kind en Gezin (zie o.a. [attest levensreddend handelen](#)). In functie van het uitreiken van een attest worden de lessen levensreddend handelen gegeven door een verpleegkundige. Je kan daarvoor eventueel ook een externe (erkende) organisatie aanspreken en dit doel - al dan niet jaar- of richtingoverschrijdend - uitwerken met behulp van workshops, bv. één keer in het vijfde jaar voor de start van stage en een herhaling in het zesde jaar.

2.6.4 *Overwegingen met betrekking tot infrastructuur*

De keuze voor geïntegreerd werken en het werken rond de doelen 'pedagogisch handelen' vereisen ruime polyvalente lokalen.

2.7 Samenstelling lerarenkorps

AV Filosofie; AV Gedragwetenschappen; TV/PV Opvoedkunde; AV Pedagogie; AV Psychologie;
TV/PV Verzorging

Vergelijking met koppelingen vóór de modernisering:

Sociale en technische wetenschappen	Gezondheids- en welzijnswetenschappen	Jeugd- en gehandicaptenzorg
TV Opvoedkunde <i>AV Bio/Chemie/Fysica/Natuurwetenschappen</i> <i>TV Toegepaste bio/Toegepaste chemie/Toegepaste fysica/Toegepaste natuurwetenschappen</i> <i>AV Expressie</i> <i>TV/PV Huishoudkunde</i>	TV en stage Verzorging TV en stage Opvoedkunde <i>TV Toegepaste bio, chemie en fyica</i>	TV en stage Opvoedkunde TV Opvoedkunde TV Verzorging <i>TV Toegepaste biologie</i> <i>AV Expressie</i> <i>TV Toegepaste psychologie/Recht</i>

Overwegingen en aandachtspunten

- Maken leraren met expertise m.b.t. kinderopvang deel uit van je korps (bv. ook in bso) en wil je hen inzetten in de derde graad Opvoeding en begeleiding?
- Heb je een verpleegkundige in je korps die je wil inzetten in Opvoeding en begeleiding? (optie: scenario 1 (3.2). Aandachtspunt: doelen m.b.t. zorg/ADL benaderen als onderdeel van een pedagogische context. De doelen moeten niet door een verpleegkundige worden aangebracht, met uitzondering van levensreddend handelen (zie punt 2.6.3).
- Heb je een pedagoog/opvoedkundige of psycholoog in je team die (nog) geen ervaring heeft met kinderopvang, dan kan je opteren voor de basistabel waarbij je die leraren de eerder theoretische doelen laat behandelen (psychologie, pedagogie) en iemand met expertise in kinderopvang de rubriek pedagogisch handelen. Het is aan te bevelen dat alle leraren zich op termijn verdiepen in de context van de kinderopvang (bv. via stagebegeleiding, nascholing, bedrijfsstage, inlezen ...) en dat er wordt ingezet op samenwerking tussen de eerder theoretische (psychologie en pedagogie) en de eerder praktijkgerelateerde (pedagogisch handelen en stage) rubrieken.
- Heb je een leraar TV Recht (JGZ), dan kan je de component maatschappelijke context van het werkveld aan die leraar toevertrouwen. Inwerken in de context van de kinderopvang is uiteraard noodzakelijk.
- Expertise hangt niet altijd samen met een bekwaamheidsbewijs of ervaring met kinderopvang:
  - Er zijn (sociaal) verpleegkundigen in onderwijs die expertise hebben verworven in kinderopvang.
  - Leraren die lesgeven in Gezondheid- en welzijnswetenschappen, hebben expertise opgebouwd of kunnen snel schakelen in functie van het nieuwe leerplan, bv. seminarie en stage of psychologie en pedagogiek, gezondheid en welzijn (cluster zorg/ADL) (of Jeugd- en gehandicaptenzorg. Uiteraard vraagt dat een inspanning om zich in te werken in de beroepscontext van de kinderbegeleider baby's en peuters en schoolgaande kinderen. Hetzelfde geldt voor leraren die instaan voor Sociale wetenschappen of expressie binnen Sociale en technische wetenschappen of nu lesgeven in Jeugd- en gehandicaptenzorg en instaan voor bv. expressie en animatie, beroepsgerichte psychologie en pedagogiek, (ortho)pedagogiek en (ortho)pedagogische vaardigheden.

Een belangrijk aandachtspunt voor die leraren is dat men de leerinhouden benadert vanuit de focus van het nieuwe leerplan en niet vanuit het oude leerplan, bv. expressie of zorg benaderen als een onderdeel van pedagogisch handelen of GVO (gezondheidsvoorlichting) vanuit de focus van het leerplandoel m.b.t. gezondheidsgedrag en gezondheidsbevordering ...

Voor leraren JGZ zal het belangrijk zijn om voor ogen te houden dat leerlingen de competenties van de kinderbegeleider moeten verwerven en (nog) niet die van een opvoeder/persoonsbegeleider. Van een opvoeder/persoonsbegeleider worden een hoger beheersingsniveau en een grotere verantwoordelijkheid en inzetbaarheid verwacht binnen (ortho)pedagogische contexten dan van een kinderbegeleider.

- o Wanneer je op school de richting Welzijnswetenschappen (DG) inricht en een specifieke vakleraar hebt voor het vak Toegepaste filosofie, kan je bij een keuze voor de basistabel overwegen om de rubriek maatschappelijke context van het werkveld toe te vertrouwen aan die vakleraar of samenwerking te bevorderen.

3 Concretisering lessentabel

Vanuit bovenstaande overwegingen zijn er verschillende scenario's mogelijk. Je beschikt over 24 graaduren: 12 graaduren in het 5de jaar, 12 graaduren in het 6de jaar.

3.1 Basistabel

		5 ^{de} jaar	6 ^{de} jaar
Kwaliteitsvol handelen	Opnemen binnen uren inhoudelijke component: pedagogisch handelen		
Psychologie	4 graaduren	2 graaduren	2 graaduren
Pedagogie	5 graaduren	3 graaduren	2 graaduren
Pedagogisch handelen	m.i.v. doelen kwaliteitsvol handelen: 6 graaduren	3 graaduren	3 graaduren
Maatschappelijke context van het werkveld	1 graaduur		1 graaduur
Onderzoekscompetentie	Opnemen in samenhang met andere rubriek(en)		
Stage	8 graaduren	4 graaduren	4 graaduren

In de tabel wordt uitgegaan van een gelijkwaardige verdeling van stage tussen het 5de en 6de jaar (zie punt 2.3).

3.2 Scenario 1

Je kan uit het blok pedagogisch handelen het luik Zorg/ADL (omwille van inzetbaarheid leraren) lichten.

		Vijfde jaar	Zesde jaar
Pedagogisch handelen: 6 graaduren	Pedagogisch handelen	2 graaduren	3 graaduren
	Zorg/ADL	1 graaduur	

3.3 Scenario 2

Je kan de doelen uit de rubriek pedagogisch handelen m.i.v. de doelen kwaliteitsvol handelen vanuit een inhoudelijke motivatie (integratie theorie + praktijk) of omwille van de inzetbaarheid van leraren integreren in de rubrieken psychologie of pedagogie.

	Vijfde jaar	Zesde jaar
Psychologie + pedagogisch handelen	3 graaduren	3 graaduren
Pedagogie + pedagogisch handelen	5 graaduren	4 graaduren

3.4 Scenario 3

Je kan de uren uit de roze blokken (basistabel) verminderen om te komen tot een blok vakoverschrijdend of geïntegreerd werken: seminarie/project/...

Afhankelijk van de organisatorische of pedagogisch-didactische keuzes kies je voor onderstaande scenario's. Die scenario's zijn maar zinvol als je min. 2 graaduren in het 5de en/of 6de jaar uittrekt voor vakoverschrijdend en/of geïntegreerd werken. Je kan het aantal uren uiteraard uitbreiden.

- Optie 1

Je vermindert het aantal uren pedagogisch handelen in functie van project. Afhankelijk van de gekozen projecten/thema's kan je bijkomend de uren voor de rubrieken pedagogie en/of psychologie verminderen.

- Optie 2

Je kiest in combinatie met scenario 2 voor het verminderen van beide componenten in functie van project of geïntegreerd werken.

- Optie 3

- Je kiest om in het zesde jaar de rubriek de maatschappelijke context van het werkveld (1 graaduur) thematisch of projectmatig te behandelen en je combineert dat met optie 1 of 2.
- Je kiest om in het vijfde jaar de doelen m.b.t. zorg/ADL thematisch (1 graaduur), projectmatig of via workshops te behandelen en je combineert dat met scenario 1 of 2.

